

عدد ۲۵۰ ۲۵ ذی القعدة : ۱۳۲۱

جمعه

۳۰ کانون ثانی ۱۳۱۹ ۱۲ شباط افرنجی ۱۹۰۴ (بشنجی جلد)

ارتقا

ادبیات، فنون عسکریه، بحریه، تاریخ، تجارت،
زراعت، صنایع، معارف، امور نافعہ و اکلیہ لی
فقراتدن باحث مصور جریده در .

هر نوع خصوصیات ایچون غزیه نیک مدیر مسئولی
عطوفتو محمد طاهر بن افندی حضرت تلیینه
مراجعت اولنور .

JOURNAL ILLUSTRÉ
IRTIKA
BUREAUX :
Imprimerie Tahir Bey
40, Rue de la Sublime-Porte,
STAMBOUL

شرائط اشترا :

استانبول و طشره ایچون سنه لکی پوسته
اجرتیله برابر ۲۰ غروشدر .

ممالک اجنیه ایچون پوسته اجرتیله برابر
۶ فرانقدر .

آبونه و اعلان بدلی پیشین کوند رملیدر .
صحافی بالجله ارباب قلمه آجیقدر .

هر الی قلم طوتان یازمیلیر .

اداره خانه سی : باب عالی جاده سنده ۴۰ نومرولی
« معلومات » مطبعه سیدر .

نسخه سی ۱۰ پاره

هفته ده بردفعه جمعه کونلری نشر اولنور فنی و ادبی مصور عثمانلی غزیه سیدر

نسخه سی ۱۰ پاره

ترومى كوردىكم مادىلىرى بىر آره به كتيهرهك
ودها بعض مواد علاوه ايدىهرهك اشبوملا حظه ي
ترتيب ايدىيورم :
موتور اولىرىك شيميدىكى اصولده اختراعى
شتر فى آمرىقادهكى قومپانيه سىنه عاىد اولوب
بونلرك استعمالى ايله بيوك بيوك فائدهلر
استحصالى ده بتون بلاد متمدنيه راجعدر .
بو قومپانيه ما كنه سى نصل ونه صورته
ميدانه كىردى ؟

مىلادىك ۱۸۸۸ تاريخنده يعنى بوندن تمام
تارىخىش سىنه اول مذكور قومپانيه بو خصوصه
داىر بسله مكدى اولدينى فكريايجادى ميدانه
قومپانيه موفى اولمشدر . فى الحقيقه تا سىكى زماندن
برى بزرده اولدينى كى ، آمرىقا واوروپاده
وعلى الاكثر هولاندهده بر جوق آغىرواوزون
قوللاره طاقلمش يلكن بزرلى ايله ايشلهين
يل دكر منلرى موجود ايدى . اوروپا و امريقاده
بونلرك اصلاحي چارهلى دوشونلدى و (دانىال
حالادى) اسمنده برى هولانده دكر منلرى
راز يچمه صوقهرق اولكلىره نسبتله اون قات
مخاطبه استفاده تاين ايتكه موفى اولدى .
بونلكه برابر بوايجادينه كافي كورليوب مذكور
صوقهرق ده زياته ساده لشدىرلى يوللرى
آرائش و امريقادهكى (آثر موتور قومپاني)
مطاب اولان نتيجهيه وصول بولمشدر . بونى
از ايضاح ايدىلم :

شبهه يوقدر كه اكثريتله يازين موجود
اوليان فقط قيشين اجراى حكم ايدن شدتلى
كارلرده هر پروانه جرئت ايدى بيلير . اصل
ايش يازين قوراق زمانلره مصادف يك خفيف
بروادميله دوران ايدى جك بر پروانه بولمقده در .
خفيف بروانهك هر كون برايش كوره بيلمى
چون كس اولماز درجهدهكى هوللرك تحت
تايينده دوران ايتى لازمدر .

ايشته بو خصوص نظر اهمته آلهرق
(آثر موتور قومپاني) طرفندن مذكور
پروانه قادلىرینه ايله برانجا و يرلشدر كه
بر جوق تجارب و حسابات دقيقه ايله ويرلن
بوانجا بر جوق فوائدى جامع بولدىنى جهته
محومك تقدير ايتى موجب اولمشدر . بونلكه
برابر اعتراف ايدىلك لازم كلىر كه بونتيجهيه بش
بيك مختلف تجربه سايه سنده واصل اولنه
بيلمشدر . بو خصوصه لك زياته صرفى لازم
كلنى شى باره ايله زمان كى اهم مهم شيلر
ايدى . دينله بيلير كه قومپانيا بواغورده
ترومىك قسم اعظمى صرفه مجبور اولمشدر .

نهایت الامر ايجاد اخيرى وجهله ۱۸۸۸
تاريخ ميلاديسنده ايلك دفعه اولهرق قرق بش
ماكنه اعمال ايدى بيلان بوشركت بر سىنه صكره
تكميل تقدم موجودى الدن جيقارمش اولدينى
خالده سىلردن برى اسكى اولرله محاط بر محل
صانين المش و ايجنده مليونلر كىزلى اولان ايشته
بو اراضيده اليوم كوريلن بيوك بر معموره
اشكيل ايتمشدر . ايشه برايه جق بر پروانه دن

بشقه بر شيه مالك اوليان (آثر موتور قومپاني)
بر قاج سىنه صوكره اليوم واصل اوله بيلدىكى
معاملات تجاريه يك نصفه قريه بر درجهده
اجراى معامله به موفى اوله بيلمشدر .

بوكونىكونده بوآثر موتور ماكنه لرى
دنياك هر طرفنه يايلىش وحتى نيم وحشى
صايدىغمز وسطى آفريقادهكى شهرلرده بيله
حائز اولدينى مكملتى طائيدىر مشدر . هندجىنى
قطعه سنده بغدادى ، آره و امثالى غدالرك دقيق
حاله افراغى ايجون بر جوق آثر موتور
ماكنه سى واردى ، بر طرفندن ده حالا جلب
اولنيور .

چينك صوسى اراضيسنده اقامه ايدلىش
بوماكنه لره چين اهالىسى فوق الطييعه بر شى
دييه نظر ايتمكه اولدقلىرى كى آلهلر سىنه
عرض ايتكلىرى پرستىنى - اكر قومپانيك
روايتى صحيح ايسه - بوماكنه لره حقهدهده ايفا
ايتمكه ايتمشدر . . .

بجر محيط كيرده انجق اون ايكي ميل
مر بغمده بولنان كوچك بر اطهده
بو ماكنه لردن ايكي يوز دانه وار ايتش .
فلتمك اراضيسى بو ماكنه لره يك زياته محتاج
اولدينى ايجون (آثر موتور قومپاني) هو -
لانده به بر جوق اخراجاده بولمشدر . ممالك
محروسه شاهانهك سوريه قطعه سندهده بو
ماكنه لره تصادف اولنيور . حلبده بوماكنه لره
ايجه تعمم ايتمشدر . نفس حلبده بوماكنه لردن
اكر يا كلىور سىهم ، اون طقوز يكرى دانه
اوله جق !

بتون جهانه ياييلوبده فقط آسياى عثا -
نيلك لك لزومى محللر سىنه مع التأسف شمدى به
قدر انتشار ايدى مامش اولان بويل دكر منلرى
اساساً اوچ قسمدن مركبدر :

بروانه ، مسنده ، طلومبه (حبوبات او كوتسى
ايجون قوللايلىر سىهم طلومبه رينه دكر من قائم
اولور)

بروانه برتكرلكدن عبارت اولوب قادلىرى
غالوانوسلى دميردن يايلىشدر كه هر هانكى برواسطه
ايله بر مسند اوزرينه او طورديله بيلور . بومسند
على الاكثر كوشه بند دميرلردن تشكيل اولنوب
بوكا ايسىنلدىكى قدر ارتفاع ويريله بيلور .
بروانهك حركتى غايت ساده بر ايكي ديشلى
چرخ واسطه سيله طلومبهك قولنه مربوط
اوزون بر دميرى اشاعى يوقارى تحريك ايدى -
بيله جكندن ايشته بو واسطه ايله مثلاً بر قيو
اوزرندهكى طلومبه ايشيله بيلور ، اكر بو طلومبه
امم باصمه بر طلومبه ايسه قوتى نسبتندهده صويى
يوقارى ترفيع ايلر .

بويله ماكنه لردن ايديله جك استفاده نك نه قدر
بيوك اولدينى كوچك بر ملاحظه ايله آكلاشيله
بيلور ، اويله بر ماكنه كه ايشلتمك ايجون نه عمله
مصرفى ، نه كور اجرتى لازمدر . هيچ بر شى
ايتتمز ، يالكنز جناب خلاق كرىك قوللرينه
بر غايت محضه اولقى اوزره احسان ايتدىكى

هوانك تاثيرى آلتنده ايشلدىكى جهته هيچ
بر معاونه احتياجي يوقدر .
بابورد اووملرى كى آقار صودن محروم
اولان آسيائى عثمانىك بر جوق محللرنده
بوماكنه لرك تطبيقى ايله مهم برواسطه تروت
الده ايدلىسى اميد ايدىرم .

معلومات سىواس مخبرى
عبدالصمد صام

پارسده آرتزهين قويسى

بارسك « بوت اوقاي » موقعنده تا ۱۸۶۶
تاريخنده حفرينه مباشرت ايدىلوب صوكره
يوز اوستى برايقلمش اولان آرتزهين قويسى
اخيراً اتمام اولمشدر . بو كچن اشريش تاينك
۱۹ نده ، طور ايتش دلى بورغو نهايت يشيل
قوم طبقه سىنه واصل اولمش ، بونى متعاقب
قيودن مبذول بر صو فيشقىر مشدر .

آرتزهين قويسى آجق قولاي برايش
دكلدر . بوپارسدهكى آرتزهين قويسى سنده ابتدا
ايكى متروقطر نده زم بيلدىكز كى عادى بر قيو
حفر ايتمكه باشلايه رقى تمام ۸۹ مترو درينلده قدر
ايندىلر صوندا صوكره بورايه ايندىريله رك قيو
اورادن اشاغينه بر مترو يكرى سائيتمىترو
قطر نده قازلمغه باشلاندى .

استعمال ايدىلن بورغو غايت جسيم و متين
بر آلت اولوب درت بيك كيلو غرام آغىرلغنده
ايدى . بونك اومتين و مقاومتى صاپك دخى
بر مترو سى يكرى كيلو غرام ثقلنده بولنيوردى .
بش يوز اوتوز مترو درينكه واصل اولد .
قلىرى زمان دوقسان سائيتمىترو قطر نده بورو
ايندىر مكه باشلايدىلر . بورولر قويودن ده
كوچوك بر قطر نده بولند قلىرندن اطرافلرينه
بتون تعمير اولان بر نوع قوتلى چتتو دوكلشدر .
در . قويويه ايندىر يلىن بو ايلك ستون معدنى
تمام ۱۸۰ طونيلاتو آغىرلغنده ايدى . ۵۴۲
مترو ۹۰ سائيتمىترو درينلده قدر ۶۰ سائيتمىترو
قطر نده ايكنجى بروروى ايندىرلشدر . اصل
قويونى تشكيل ايدن لى سائيتمىترو قطر نده اوچنجى
بوروايسه سطح ارضدن درت مترو تيش بش سائيتمىترو
درينلكدن حر كته ديكر بورولرله متجاملر .
كر اولقى اوزره ۵۶۶ مترو بر قاج سائيتمىترو
درينلده قدر اينيور .

بو بورويى متعاقب دخى قرق سائيتمىترو
قطر نده ديكر بر بورو واردركه ايكنجى صو
طبقه سىنه قدر نفوذ ايدىر . بوايى بورو سلسله سى
آراسنده كى مسافه كاملاً (بتون) ايله املا ايدىرك
خارجه صوبك صيرمىسنىه امكان براقلمامشدر .
قويو قازيليركن آلتش التى مترو درينلده
قدر وسطى قوملره ، قبا قالكرلره ، سودا
سوز كيلنه تصادف اولمشدر . صوكره
تبشير طبقه سى باشلامش ، ۵۳۰ مترويه قدر
دوران ايتمشدر . بوندن اشاغينه ايسه غولت
كىلى واك نهايت يشيل قوملر بولونيور .
۱۸۹۸ تاريخنده ۵۷۱۵ مترو درينلده

بر صوسطحه تصادف اولونمشدى . فقط
ثانيهده آنجق يدى ليره صو ويردىكندن غى
كافي كورولهرك عملساتده يشيل قوم طبقه سى
وارنجيه قدر دوام ايدلسنى قرار ويرلشدى .
چونكه اصل مهم صو طبقه سى اوراده بولونيور .
نهايت ۵۸۲ مترو ۴ سائيتمىترو عمقده بو
طبقه بولونمشدر . استحصالى ايدىلن صو
ثانيهده تيش ليره بالغ اوليور . بو حساب
بركونده آلتى بيك مترو مكب صو الده ايدلىش
ديمكد .

چيقان صو چيلكى و كوكورتلى اولوب
قويو قرينده بلديه طرفنه انشا ايديله جك
حامه تخصيصى اولنه جقدر .

قويوده ايكي ماكنه بولنيور . بونلرك بر سى
سكسان ديكرى يكرى ايكي باركير قوتندهده
ماكنه لرك برنجيسى يوز طونيلاتو مقاومتنده
ياصضى بر زنجير اعانه سيله صوندانك صاى
اينديروب چيقارمغه خدمت ايتمشدر . ديكرى
ايسه بورولرك تنزلى خدمتده قوللاشدر
۱۸۹۲ تاريخندن اعتباراً قويونك انشا
صورت دائمهده جهن ايدلىكده ايدى .

سياح نيقولاي

ماشياً دور عالم

بوندن اوچ سىنه اول بر بحث اوزر
آنه دن باشلايه رقى ماشياً دور عالم
اولان نيقولاي طر ياندا فليديس كچن كون مط
كلدى . بوسياح ماشى هنوز يكرى اوچ
بولنيور . وجودى زنده اولمقه برابر متعاقب
سفرينهك كندوسى يك زياته يوردىنى بوزندن
آكلاشيلور . سياح آنهده برجهت كبريشه رك
كره ارضى ماشياً اون سىنه ظرفنده دور
ايدى جكنى ادما ايله مشدر . اكر كندوسى بو
سياحتى اون سىنه ظرفنده ايكاله موفى اولور سى
بخه قارشو موضوع اولان يدى بيك ليرايى
آله جق ، عكس تقديرده بوندن محروم قالهرق
يالكنز سياحتك خاطرات كونا كوفى ايله اكتفا
ايله جكد .

نيقولاي ممالك محروسه شاهانهده نائل
اولدينى حسن قبول و معاونتدن طولايى بالخاصه
متشكردر . چونكه مملكتمزده كوردىكى آثار
مهمانوازيه هيچ بر یرده تصادف ايدىمه .
مشدر . نيقولاي كويلر مزدهكى مسافر
اوطه لرندن و بورالرده ياتىلوب قالقلدينى
ويندلوب ايجيله بيلدىكى حالده كويللرك و يرلن اجرتى
قبول ايتمهك كى ابراز ايله دكرى آثار سماحت
مسافر وروريدن دور و دراز بحث ايتش ورومانيا
روسىه ، اوسترياده طولاشدينى مدتيه بلاعوض
فردا فریده دن معاونت كوره مديكنى ده سويله
مشدر . سياح قيشين يوللرك كسب ايتدىكى
عوارضدن ناشى كونده آلتيدن سكز ساعته
قدر يول يوريدىكى كى يازموسمنده ده اون
ساعته قدر طبان تيمكده در . نيقولايك نزدنده
بيوكه بردفتر موجود اولوب بوكا هر اوغرايدىنى